

В.Андрейко, С.Устич, О.Бенчак

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В СИСТЕМІ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН»

*для студентів 1 курсу (Освітній ступінь «Магістр»)
денної та заочної форм навчання спеціальності «Країнознавство»
факультету історії та міжнародних відносин
(за вимогами кредитно-модульної системи)*

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна **«Теорія і практика транскордонного співробітництва в системі міждержавних відносин»** для студентів 1-курсу (Освітній ступінь «Магістр») факультету « Історії та міжнародних відносин» за спеціальністю «Країнознавство» є базовою професійно орієнтованою дисципліною освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр».

Важливість дисципліни в тому, що при вивченні особливостей, форм і методів ТКС студенти отримують базові знання з важливої складової євро інтеграційної зовнішньополітичної стратегії України.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни **«Теорія і практика транскордонного співробітництва в системі міждержавних відносин»** є нормативно-правова основа зовнішньополітичного курсу на європейську інтеграцію; дослідження місця України в геополітичному просторі сучасності; стан реалізації Україною Копенгагенських критеріїв членства в ЄС; проблеми членства в СОТ; стан реалізації Угод про спрощення візового режиму та реадмісії; роль і місце Карпатського євросерегіону, як важливого інституційного органа співробітництва з сусідніми країнами – членами Європейського Союзу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни **«Теорія і практика транскордонного співробітництва в системі міждержавних відносин»** є основні складові механізму, що забезпечують роботу з реалізації зовнішньополітичної стратегії держави на євроінтеграцію, що дозволить:

- *оволодіти* методикою моніторингу ситуації в країні, проблем та шляхів їх вирішення в процесі євроінтеграційного поступу держави;
- *опанувати* методіку аналізу і синтезу прогнозування ситуації в регіоні і ставлення населення краю до євроінтеграції;

- *поглиблено* вивчити стан справ щодо реалізації переваг та уникнення недоліків членства України в СОТ;
- *набути* навиків аналізу стану реалізації Угод України з ЄС про спрощення візового режиму та реадмісію та інше.

Необхідність поглиблення раніше отриманих знань продиктована високою динамікою геополітичних процесів, які охопили і Україну, неоднозначністю оцінок зовнішньополітичного курсу держави, викликами, які стоять після останніх розширень ЄС 2004-2007 рр. В першу чергу це стосується Угоди про реадмісію і спрощення візового режиму, підписаної на Гельсінському саміті "Україна-ЄС". Невизначеність ЄС стосовно часу вступу України в ЄС засвідчили заяви членів Єврокомісії, канцлера Німеччини А.Меркель, яка замість визначення орієнтовних термінів прийому України до ЄС запропонувала укласти додаткову угоду, яка має стати основою для співпраці і відповідати європейському вибору України (<http://www.unian.net/rus/news/news-175900.htm>).

Мета та завдання дисципліни – вивчення, узагальнення і систематизація знань з курсу «**Теорія і практика транскордонного співробітництва в системі міждержавних відносин**», розкриття основних складових проблематики та особливостей сучасного етапу реалізації зовнішньополітичного курсу України, пріоритетом якого є європейська та євроатлантична інтеграція. Необхідність поглиблення раніше отриманих знань продиктована високою динамікою політичних процесів як в Україні, так і в країнах ЄС, неоднозначність оцінок зовнішньополітичного курсу держави, викликами, які стоять після останнього розширення ЄС.

Навчальна дисципліна заповнює прогалину, що утворилася в наявному навчально-методичному забезпеченні процесу підготовки фахівців з урахування складностей, що існують в зовнішній та внутрішній політиці України на шляху європейської та євроатлантичної інтеграції, особливо в царині прикордонних відносин після утворення українсько-євросоюзівського кордону.

Важливість вивчення складових механізму реалізації транскордонного потенціалу України обумовлене тим, що 19 регіонів України з 25 – є прикордонними. Сприятливе геополітичне розташування нашої держави, нові можливості транскордонної співпраці після розширення Шенгенського простору дозволяє успішно вирішувати складні проблеми як торгово-економічного, так і соціально-просторового облаштування прикордонних територій. Вирішувати ці завдання покликані і випускники ЗакДУ, оскільки Закарпаття є з'єднуючою ланкою України з Європейським Союзом. Це потребує нових підходів і нових професійно підготовлених кадрів, які в змозі професійно вирішувати існуючі проблеми та відстоювати інтереси України.

Прагнення української держави інтегруватись до Європейського Союзу та НАТО, визначене на державному рівні й закріплене у відповідних

законодавчих та нормативно-правових документах, робить актуальним завдання щодо підготовки висококваліфікованих фахівців, які займаються вирушенням проблем європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Актуальність навчальної дисципліни в тому, що вона знайомить студентів з існуючою нормативною базою процесів європейської та євроатлантичної інтеграції України, що охоплює період від початку входження країни в цей процес до сьогоднішнього дня, розкриваючи динаміку, зміну пріоритетів, основних цілей, які ставила перед собою держава.

Основні завдання студентів у ході вивчення та засвоєння навчальної дисципліни такі:

1. Знати суть викликів для України в ході виконання угод про ремісію та спрощення візового режиму, налагодження сучасного стану відносин з сусідніми країнами-членами ЄС та перспективи України на шляху реалізації євроінтеграційних прагнень держави.
2. Ознайомитись з основними вимогами щодо написання рефератів, контрольних, курсових та дипломних робіт, виробити навички практичного застосування отриманих знань.
3. Засвоїти термінологію, основні методи досліджень особливостей транскордонного співробітництва з сусідніми країнами-членами Європейського Союзу.
4. На практичних заняттях, консультаціях під час написання комплексних контрольних робіт закріпити теоретичні знання, виробити навички їх використання у практичній роботі.

Методика викладання проблемно-хронологічна. В навчальному спецкурсі розглядаються в основному вузлові проблемні питання нормативно-правової основи курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію; стан реалізації Стратегії і Програми інтеграції; Плану дій «Україна -ЄС»; Європейської політики сусідства; самітів Україна-ЄС; проблеми реалізації потенціалу України у СОТ.

Інформаційні джерела для вивчення курсу: джерела нормативно-правової бази євроінтеграційного та євроатлантичного зовнішньополітичного курсу держави; збірники документів; монографії, базові посібники і підручник; довідники і словники; науково-методичні розробки; інтернет-джерела та інша додаткова література. Значний обсяг інформації щодо проблем і перспектив європейської та євроатлантичної інтеграції міститься у серії видань НН Інституту філософії та євроінтеграційних досліджень Закарпатського державного університету, які підготовлені у 2007-2008 роках в процесі реалізації двох наукових проектів МОН України за державною програмою по виконанню Цільового плану Україна-НАТО на 2008 рік, серія : «Євроінтеграція: український вимір» (12 навчальних посібників і збірників наукових праць).

Особливу увагу під час вивчення курсу «**Теорія і практика транскордонного співробітництва в системі міждержавних відносин**» буде приділено моніторингу ситуації щодо стану реалізації проблем, пов'язаних з викликами для України після розширення Шенгенського простору. Базовими нормативно-правовими документами, що регламентують транскордонне співробітництво України з сусідніми державами, є Державна стратегія регіонального розвитку до 2015 року; Закон України «Про транскордонне співробітництво» 92004 р.; Державна програма транскордонного співробітництва на 2007 -2011 рр. та ін.

Контроль знань здійснюється в ході практичних (семінарських) занять, виконання рефератів і контрольних робіт, самостійної підготовки, а також заліку (іспиту) після закінчення вивчення курсу в кінці I семестру.

Місце дисципліни в системі підготовки фахівців у сфері міжнародних відносин слід розглядати і у взаємозв'язку з такими навчальними дисциплінами, як «Проблеми і перспективи входження України в ЄС», «Актуальні проблеми зовнішньої політики України»; «Сучасний політичний розвиток і геополітична орієнтація країн регіону»; «Геополітика України», «Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України» та інше.

Інформаційні джерела для вивчення курсу: базові підручники, навчальні посібники, збірники документів, монографії, наукові статті, науково-методичні розробки, довідники, словники, інтернет-джерела та додаткова література.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»	Нормативна	
Модулів – 1	спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	6-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120 год.	Освітня програма («Країнознавство»)	10-й	12-й
		Лекції	

Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>«магістр»</u>	36 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		72 год.	110 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 48/72
для заочної форми навчання – 10/110

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність транскордонного співробітництва (ТКС) та тенденції його розвитку.

1. Визначення ТКС. Закони розвитку кордонів і транскордонних потоків .
2. Основні функції ТКС в системі відносин Схід-Захід.
3. Тенденції розвитку ТКС.

Тема 2. Нормативно-правова основа функціонування транскордонного співробітництва.

1. Особливості Закону України «Про транскордонне співробітництво».
2. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2007-2011 рр. та шляхи мінімізації негативних явищ після розширення Шенгенського простору.

Тема 3. Місце транскордонного співробітництва в євроінтеграційній стратегії України.

1. Чотири рівні реалізації транскордонної співпраці: міжнародний, державний, регіональний, місцевий.
2. Необхідність вдосконалення системи транскордонного співробітництва України за європейськими стандартами.

Тема 4. Особливості транскордонного співробітництва України в умовах Політики сусідства

1. Роль і місце Закарпаття в системі транскордонної співпраці з країнами-членами ЄС.
2. Українсько-угорське транскордонне співробітництво як приклад ефективної двосторонньої співпраці країн.
3. Проблеми в українсько-російських транскордонних відносинах наприкінці 2009 на початку 2010 р.

Тема 5. Інструменти аналізу та управління ТКС

1. Визначальні фактори розвитку ТКС.
2. Основні параметри системної моделі ТКС.
3. Індикація і моніторинг ТКС. Вироблення політичних рекомендацій.

Тема 6. Карпатський євро регіон – інструмент євро -інтеграційної стратегії України.

Тема 7. Закон України «Про транскордонне співробітництво» та Державна програма розвитку ТКС на 2007-2010 рр.

Тема 8. Угоди України з ЄС «Про спрощення візового режиму» та «Про реадмісію».

Тема 9. Концепція Державної цільової програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
	л	п	с.р.	го	л	п	с.р.	
Модуль 1								
Змістовий модуль 1								
Тема 1. Сутність транскордонного співробітництва (ТКС) та тенденції його розвитку.	12	2	2	8	12	2		10

Тема 2. Нормативно-правова основа функціонування транскордонного співробітництва.	12	2	2	8	12	2		10
Тема 3. Євроінтеграційний аспект української геополітики на сучасному етапі.	14	4	2	8	12	2		10
Тема 4. Особливості транскордонного співробітництва України в умовах Політики сусідства.	12	4		8	12	2		10
Тема 5. Інструменти аналізу та управління ТКС	14	4	2	8	12	2		10
Тема 6. Карпатський єврорегіон – інструмент євро інтеграційної стратегії України.	10	2		8	12			12
Тема 7. Специфіка дослідження транскордонного співробітництва у соціології. Місце і роль соціології в управлінні транскордонними процесами».	12	2	2	6	12			12
Тема 8. Реалізація інвестиційних проєктів у системі розбудови прикордонної інфраструктури – важливий елемент транскордонного співробітництва.	12	4		6	12			12
Тема 9. Особливості транскордонного співробітництва в умовах розширення Шенгенського простору і членства України в СОТ.	14	4	2	6	12			12
Тема 10. Карпатський єврорегіон – інструмент євро -інтеграційної стратегії України	12	4		6	12			12
Всього:	120	36	12	80	120	10		110

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність транскордонного співробітництва (ТКС) та тенденції його розвитку.	2
2	Тема 1. Нормативно-правова основа функціонування транскордонного співробітництва.	2
3	Тема 2. Євроінтеграційний аспект української геополітики на сучасному етапі.	2
4	Тема 3. Особливості транскордонного співробітництва України в умовах Політики сусідства.	2
5	Тема 4. Інструменти аналізу та управління ТКС	2
6	Тема 5. Карпатський єврорегіон – інструмент євро інтеграційної стратегії України.	2
Всього:		12

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна ф.н.
1	Тема 1. Сутність транскордонного співробітництва (ТКС) та тенденції його розвитку.	8	10
2	Тема 2. Нормативно-правова основа функціонування транскордонного співробітництва.	8	10
3	Тема 3. Євроінтеграційний аспект української геополітики на сучасному етапі.	8	10
4	Тема 4. Особливості транскордонного співробітництва України в умовах Політики сусідства.	8	10

5	Тема 5. Інструменти аналізу та управління ТКС	8	10
6	Тема 6. Карпатський єврорегіон – інструмент євро інтеграційної стратегії України.	8	12
7	Тема 7. Специфіка дослідження транскордонного співробітництва у соціології. Місце і роль соціології в управлінні транскордонними процесами».	6	12
8	Тема 8. Реалізація інвестиційних проектів у системі розбудови прикордонної інфраструктури – важливий елемент транскордонного співробітництва.	6	12
9	Тема 9. Особливості транскордонного співробітництва в умовах розширення Шенгенського простору і членства України в СОТ.	6	12
10	Тема 10. Карпатський єврорегіон – інструмент євро-інтеграційної стратегії України	6	12
	Разом:	72	110

7. Методи навчання

Інформаційно-рецептивний метод, за допомогою якого студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник в «готовому» виді.

Проблемний виклад передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та «прийнятті» проблемного завдання.

Частково-пошуковий метод включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання.

Дослідницький метод спрямований на включення студентів у самостійне розв'язання пізнавального завдання з використанням необхідного обладнання.

Методи навчання за характером логіки пізнання: *аналітичний* (розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак), *індуктивний* (шлях вивчення предметів і явищ від одиничного до загального), *дедуктивний* (вивчення навчального матеріалу від загального до окре-

мого, одиничного), *традуктивний* (висновки від одиничного до одиничного, від часткового до часткового, від загального до загального).

Наочні методи: *демонстрація* (показ предметів і процесів у натурі, динаміці) та *ілюстрація* (предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки)).

Методика викладання проблемно-хронологічна. В навчальному спецкурсі розглядаються в основному вузлові проблемні питання нормативно-правової основи курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію; стан реалізації Стратегії і Програми інтеграції; Плану дій «Україна -ЄС»; Європейської політики сусідства; самітів Україна-ЄС; проблеми реалізації потенціалу України у СОТ.

8. Методи контролю

Викладач використовує наступні групи методик контролю знань студентів та студенток, які вивчають навчальну дисципліну «Теорія та практика транскордонного співробітництва в системі міжнародних відносин»:

1. Методи усного контролю (монологічна відповідь студента/ки на окреме питання теми практичного заняття у індивідуальній та фронтальній формах; запитально-відповідна бесіда під час роз'яснення проблемного питання на практичному занятті; іспит у формі усної відповіді на три запитання з переліку питань).
2. Письмовий контроль (виконання індивідуальної роботи; модульна контрольна робота; дидактичні тестові завдання).
3. Методи практичного контролю (перевірка змістового наповнення електронної презентації).

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II
Практичні заняття	30 балів	30 балів
Індивідуальні завдання	10 балів	10 балів
Модульна контрольна робота	60 балів	60 балів
Всього за змістовий модуль	100 балів	100 балів
Всього за модуль	100 балів	
Форма підсумкового контролю	Залік	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма дисципліни.
2. Підручники, навчальні та методичні посібники, довідкова література.
3. Додаткові завдання до практичних занять.
4. Індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни.
5. Карти, атласи, контурні карти.
6. Таблиці, схеми.

Література:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К., 1997.
2. Європейський вибір: Послання Президента України до Верховної Ради України. 2002 р. – К.: Преса України, 2002. – 96 с.
3. Послання Президента України до Верховної Ради України “Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2005 р.” – К., 2006. – С. 145-146.
4. Ніццький договір та розширення ЄС // М-во юстиції України. Центр порівн. права; За наук. ред. С. Шевчука. - К.: Логос, 2001. -196 с.
5. Європейський Союз. Консолідовані договори / За наук. ред. В. Муравйова. - К., 1999. - 206 с.

6. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями. – Страсбург, 1998. – С. 123.
7. Конвенція про статус біженців від 28.07.1951 р. (приєднання на підставі Закону України №2942-III від 10.01.2002 р.).
8. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки. Послання Президента України до Верховної Ради. - К.: Преса України, 2002.-74 с.
9. Кабінет Міністрів України; Постанова від 17,12.2005 № 1214 «Про особливості діяльності Урядового комітету з питань європейської та євроатлантичної інтеграції».
10. Національна стратегія інтеграції України до ЄС (Указ Президента України, червень 1998) // Політика і час. - 2000. - № 3-4(спецвипуск). - С.15-26.
11. Президент України; Розпорядження від 03.10.2005 № 1184/2005-рп. «Про деякі питання забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в процесі європейської та євроатлантичної інтеграції // Урядовий кур'єр. – 2005. — 12 жовтня. - №193.
12. Про державні програми з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки. Указ Президента України від 13 грудня 2003 р. № 1433.
13. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу. Указ Президента України від 11 червня 1998 року № 615/98.
14. Про Програму інтеграції України до Європейського Союзу. Указ Президента України від 14 вересня 2000 року № 1072/2000.
15. Угода про партнерство та співробітництво. Повний текст угоди, підписаної між Європейським Союзом та Україною в Люксембурзі 16 червня 1994 року. - Делегація Європейської Комісії в Україні. - 89 с.
16. Регіональна політика України: інституційно-правове забезпечення: Зб.офіц. док./За ред. З.Варналія; Упоряд.: З.Варналій, Є.Жемеренко, В.Жук, А.Павлюк, О.Шевченко. — НІСД, 2004. — 521 с. — (Сер. «Регіональний розвиток»; Вип.6).
17. Регіональна політика України: інституційно-правове забезпечення: Зб.офіц. док./За ред. З.Варналія; Упоряд.: З.Варналій, Є.Жемеренко, В.Жук, А.Павлюк, О.Шевченко. — НІСД, 2004. — 521 с. — (Сер. «Регіональний розвиток»; Вип.6).
18. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: Навч. посіб. / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко; за ред. Л.В. Губерського. – К.: Знання, 2009.- 751 с.
19. Артьомов І.В.. Проблеми і перспективи входження України в Європейський Союз: Навчальний посібник. – Ужгород: Ліра, 2007. – 310с. (Серія “Євроінтеграція: український вимір”. Вип. 7).
20. Гальчинський Анатолій. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти: Наук. вид. — К.: Либідь, 2006. — 312 с.
21. Гальчинський А.С. Помаранчева революція і Нова влада. – К.: Либідь, 2005. – 368 с.
22. Державне управління в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України: історія, теорія, методологія (Моніторинг наукових досліджень і розробок): Навчальний посібник. – Ужгород: Ліра, 2007. – 343с. (Серія: “Євроінтеграція: український вимір”. Вип.2). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник.
23. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: Монографія / За ред. З.С.Варналія. — К.: НІСД, 2007. — 768 с.
24. Державне управління процесами європейської та євроатлантичної інтеграції: Навчальний посібник. – За загальною ред. акад. НАН України, д.т.н. В.П.Горбуліна. – К.: ДП “НВЦ “Євроатлантикінформ”, 2006. – 197 с.

25. Європейський Союз: Словник-довідник / Ред. М.Марченко. – К.: “КУС”, 2006. – 140 с.
26. Інститути ЄС і НАТО. Глосарій основних термінів та понять: Навчальний посібник / Укладачі: І.В.Артюмов, Д.В.Вітер, Л.І.Загайнова, О.М.Казакевич, О.М.Руденко. – Ужгород: Ліра, 2007. – 282 с. – Бібліогр.: 272-282 с. (Серія “Євроінтеграція: український вимір”. Вип. 4). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник.
27. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2003. – С. 21.
28. Малиновська О. Біженці у світі та Україні: моделі вирішення проблеми. – К.: Генеза, 2003.
29. Нормативно-правове забезпечення стратегічного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію: Навчальний посібник-хрестоматія. У 2 частинах /Уклад. і коментарі: І.В.Артюмов, Д.В.Вітер, Л.І.Загайнова, О.М.Казакевич, О.М.Руденко. – Ужгород: Ліра, 2007. – Ч.1.: Нормативно-правове регулювання взаємовідносин між Україною та Європейським Союзом. – 452 с. (Серія “Євроінтеграція: український вимір”. Вип.5). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник.
30. Нормативно-правове забезпечення стратегічного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію: Навчальний посібник-хрестоматія. У 2 частинах /Уклад. і коментарі: І.В.Артюмов, Д.В.Вітер, Л.І.Загайнова, О.М.Казакевич, О.М.Руденко. – Ужгород: Ліра, 2007. – Ч.2.: Нормативно-правове регулювання взаємовідносин між Україною та НАТО. – 346 с. (Серія “Євроінтеграція: український вимір”. Вип.5). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник.
31. Основи європейської та євроатлантичної інтеграції України: Навчальний посібник /За загальною редакцією акад. НАН України, д.т.н. В.П.Горбуліна. – К.: ДП “НВЦ “Євроатлантикінформ”, 2006. – 416 с.
32. Україна: політична історія. XX — початок XXI ст. /Редрада: В.М.Литвин (голова) та ін. Редкол.: В.А.Смолій, Ю.А.Левенець (співголови) та ін. — К.:Парламентське вид-во, 2007. – 1028 с.
33. Шемятенков В.Г. Европейская интеграция: Учебное пособие. – М.: Международные отношения, 2003. – 400 с.
34. Актуальні проблеми реалізації євроінтеграційних прагнень України: Збірник наукових праць за матеріалами міжнародної наукової конференції (м. Ужгород, 29-30 листопада 2007 р.)/ Відп. ред. І.В.Артюмов. – Ужгород: Ліра, 2008. – 346 с. (Серія “Євроінтеграція: український вимір”; Вип. 9).
35. Устич С.І. Методологія системного дослідження транскордонних процесів та її соціальна імплементація /Сергій Устич.— Ужгород: Ліра,2014.—352с.
36. Устич С.І. Кордон, війна та мир в долі сучасного світу. Тріада життя чи колапсу?/ Сергій Устич.— Ужгород:Карпати, 2010.—342с.
37. Serhii Ustych. Systems theory of borders and transborder processes. – Saarbrücken: Scholars’ Press. – 2015. – 492 P.
38. Устич С.І.Транскордонне співробітництво – авангардна форма новітніх відносин Сходу та Заходу /Сергій Устич// Транскордонне співробітництво України: стан, проблеми, перспективи: монографія/за заг. ред. І.В.Артюмова.— Ужгород: Гражда, 2012.—С.266-281.
39. Устич С.І. Інноваційні методи управління системою транскордонного співробітництва /Сергій Устич //Моделі і механізми регулювання єврорегіонального співробітництва України: монографія. — Ужгород: Гражда, 2013.—С.194-204.
40. Ustych S. Analysis and conclusions for the Ukraine-EU borders/ SerhiiUstych// Ex borea lux? Learning from the Finnish and Norwegian Experience of Cross-border Cooperation with Eastern Neighbours.—Prague: ISD,2012.—P.74-81.

41. Ustych S. The typology, indexation and monitoring of modern trans-border processes/ SerhiiUstych //Transborder economies– new challenges of regional development in democratic world. Editors: MarekCierpal-Wolan, Jozef Olenski, Wacław Wierzbieniec.— Jarosław:PWSTE,2013.—P.42-52.
42. Ustych S. Transborder processes in globalized economy—identification, monitoring and analysis/ SerhiiUstych //Foundations of transborder economics and statistics. Edited by Marek Cierpień-Wolan, Dawid Lasek, Józef Oleński.—Rzeszów,2014.—P.39-47.
43. Ustych S. System of indexation and monitoring of transborder cooperation at the new Eastern border of the European Union/ Serhii Ustych //Foundations of transborder economics and statistics. Edited by Marek Cierpień-Wolan, Dawid Lasek, Józef Oleński.— Rzeszów,2014.—P.113-127.
44. Устич С. Інструменти оптимізації системи транскордонного співробітництва / Сергій Устич // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 2013. — № 2. — С. 158-171.
45. Устич С. Сутність сучасних транскордонних процесів та їхнє категоріальне відображення / Сергій Устич // Український соціологічний журнал. — 2013. — № 1-2. — С.47-53.
46. Устич С. Системна теорія транскордонних процесів та її соціальна імплементація/ Сергій Устич // Український соціум. — 2013. - № 2 (45). — С. 112-126.
47. Устич С. Соціологічні парадигми транскордонних процесів / Сергій Устич //Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. — 2013. — Вип. 7. — С. 313-324.
48. Устич С. Сутність, функціонування та розвиток сучасних транскордонних систем / Сергій Устич // Перспективи: соціально – політичний журнал. — 2013. — № 3(57). — С. 107-118.
49. Устич С. Розробка та імплементація системи індексації та моніторингу транскордонного співробітництва / Сергій Устич // Соціальна психологія.— 2013.— № 3. — С. 162-174.
50. Устич С. Генеалогія системної методології дослідження суспільства / Сергій Устич // Наукове пізнання: методологія та технологія. Філософія. — 2013. — Вип. 1 (30). — С. 191-195.
51. Устич С. Современные трансграничные процессы и их системная рефлексия / Сергей Устич // Грані: науково - теоретичний і громадсько-політичний альманах. —2013. - № 5 (97). — С. 72-75.
52. Устич С. Система індексації та моніторингу як інноваційний інструмент аналізу і управління транскордонним співробітництвом / Сергій Устич // Соціальні технології. Актуальні проблеми теорії і практики. — 2013. — Вип. 59-60. —С. 293-303.
53. Устич С. Системне дослідження сучасного транскордонного співробітництва / Сергій Устич // Вісник Міжнародного слов'янського університету. Серія «Соціологічні науки». — Харків, 2013. — Т. 16. — № 1. — С. 13-20.
54. Устич С. Аплікація системної методології в соціологічній та статистичній рефлексії сучасних транскордонних процесів / Сергій Устич // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. — 2014. — № 1. — С. 173-181.
55. Устич С. Геополитическое сознание как фактор развития современных трансграничных процессов / Сергей Устич // Нова парадигма. — 2014. — Вип. 119. —С. 199-205.
56. Устич С. Системна сутність транскордонних процесів: кількісна і якісна оцінка / Сергій Устич // Вісник Харківського національного університету. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». — 2014. — Вип. 32. — С. 132-138.
57. Устич С. Транскордонне співробітництво як соціальне явище / Сергій Устич // Перспективи: соціально – політичний журнал. — 2014. — № 1(59). — С. 35-45.

58. Устич С. Соціологічний аналіз в інформаційному забезпеченні транскордонного співробітництва / Сергій Устич // Соціальні виміри суспільства, 2014. — Вип. 6 (17). — С. 25-36.
59. Ustič S. Principi systémov ého přístupu u kezkoumání sociální skutečnosti/SerhiiUstič// Filozofický časopis.—Ročník XXXVI.,1988.—Č.6.—S.894-907.
60. Ustych S. The Indexation and Monitoring of the Modern Transborder Processes/ SerhiiUstych//Journal of Mathematics and System Science. USA—2013.—№3. —P.592-596.
61. Ustych S. Ukrajina nemůžež stat v roli věčného souseda EU/SerhiiUstych// Integrace—Institut pro evropskou politiku.—2003.—№8.—S.1-5.
62. Ustych S., Rovt A. An important unification of the Continent. Transfrontier cooperation in Europe/Serhii Ustych, Alex Rovt// Človek a Spoločnosť.—Časopis SAV.—2011.—Roč.14.—č.1[Електроннийресурс]. Режим доступу: <http://www.saske.sk/cas/zoznam-rocnikov/2011/1/5915/>.
63. Ustych S. Nowoczesne procesy współpracy transgranicznej I ich kategorie/ SerhiiUstych//Problemy współczesnej Europy—u je cieinter dyscyplinarne. —PWSTE. —R.2013.—S.271-283.
64. Устич С. Системное видение трансграничных процессов в современной Европе/ СергейУстич//Вестник Российского государственного торгово-экономического университета: научный журнал.—2011.—№6(55).—С.18-24.